

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Rıfat T. NALBANTOĞLU
İzmir Milletvekili

Dünya Küresel Demokrasi endeksinde hibrit demokrasi olarak kendine yer bulan ülkemizde insan hak ihlalleri, işkence ve kötü muamele her dönem önemli bir tartışma konusu olmuştur. Nitekim Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nin 2024 yılı raporunda da bu konuya işaret edilmiş, "Avrupa'daki gözaltı yerlerinde sistematik işkence ve insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya ceza iddiaları" başlıklı kararında "Türkiye'de son yıllardaki polis gözetiminde ve cezaevlerinde işkence ve kötü muamele uygulamalarında artış olduğu" tespitine yer vererek, konu ile ilgili benzer pek çok öneride bulunmuştur. Karar metninin Türkiye'ye ilişkin bölümünde, resmi makamların "işkence ve kötü muameleye sıfır tolerans" mesajına rağmen "son yıllarda gözaltında ve cezaevlerinde işkence ve kötü muamelenin arttığı", bunun da Türkiye'nin bu alanda geçmişte kaydettiği ilerlemeleri "ikinci plana ittiği" görüşü dile getirilmektedir.

Öte yandan Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın verilerine göre, 2023 yılında hapisanelerde işkence ve kötü muameleye uğradığını iddia eden mahpus sayısı 594 kişidir. Hapishanelere girişten itibaren çeşitli nedenlerle (çıplak arama, kelepçeli muayene, ayakta tekmil vererek sayım gibi) uygulanan kaba dayak, her türden keyfi muamele ve keyfi disiplin cezaları, hücre cezaları, sürgün ve sevkler yakın tarihte görülmedik boyutlara ulaşmıştır. Bu bağlamda;

1. Ceza ve tutukevlerinde işkence ve kötü muamele iddiası ile ilgili olarak Bakanlığınıza yönelik şikâyet ve başvuruların son 5 yıla göre dağılımı nasıldır?
2. İşkence ve kötü muamele nedeniyle bakanlığınıza bağlı ceza ve tutukevlerindeki güvenlik mensuplarına yönelik son 5 yılda açılan davaların yıllara göre dağılımı nasıldır? Bu görevlilerin kaç hakkında yargılanma izni verilmiştir?
3. Bakanlığınız mensuplarıyla ilgili olarak yapılan işkence ve kötü muamele başvurularından kaçıyla ilgili inceleme ve soruşturma başlatılmıştır?
4. Bakanlığınızca yargılama izni verilmeyen ancak hakkında inceleme ve soruşturma başlatılan ceza ve tutukevleri personellerinden kaç hakkında disiplin cezası ve uygulamaları gerçekleştirilmiştir?
5. İşkence ve kötü muamele nedeniyle görevden uzaklaştırılan ceza ve tutukevleri görevlileri var mıdır? Varsa bunların yıllara göre dağılımı nasıldır?
6. Ceza ve tutukevlerinde yaşanan işkence ve kötü muameleyi önleme anlamında uygulanan tedbirler caydırıcı ve orantılı ceza açısından yeterli midir? Bu konuda bir çalışmanız var mıdır?